

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

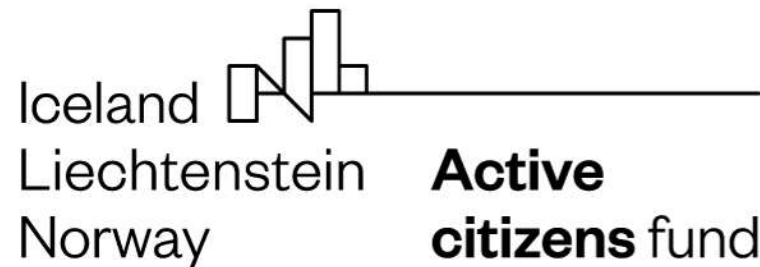
στη διαχείριση και την προστασία Προστατευόμενων Περιοχών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Αυτός ο οδηγός δημιουργήθηκε μέσω του έργου «Φύλακες της Φύσης: Ενεργοί Πολίτες για την Αειφόρο Διαχείριση και Διαφύλαξη Προστατευόμενων Περιοχών» που υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης την Ελληνική Εταιρεία Οικοτουρισμού (ΕΛ.ΕΤ.ΟΙΚ.)

Διαχειριστής Επιχορήγησης:

Το έργο «Φύλακες της Φύσης: Ενεργοί Πολίτες για την Αειφόρο Διαχείριση και Διαφύλαξη Προστατευόμενων Περιοχών» υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης την Ελληνική Εταιρεία Οικοτουρισμού (ΕΛ.ΕΤ.ΟΙΚ.). Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους € 12εκ, χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow. Για περισσότερες πληροφορίες: www.activecitizensfund.gr.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

- Μόνο η θεσμοθέτηση των Προστατευόμενων Περιοχών δεν αρκεί: για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση και την αποτελεσματική προστασία τους απαιτείται ένα λειτουργικό καθεστώς προστασίας με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών.
- Η ενεργοποίηση των πολιτών (οργανωμένων και μη) μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες συνιστά ακρογωνιαίο λίθο για τη βιωσιμότητα των Προστατευόμενων Περιοχών, για την αρμονική συμβίωση ανθρώπου και φύσης.

Οι συμμετοχικές διαδικασίες των πολιτών συχνά συγχέονται λανθασμένα με την «ενημέρωση του κοινού» η οποία ενίοτε έχει τα στοιχεία της μονόδρομης πληροφόρησης.

ΓΙΑΤΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ;

- Οι συμμετοχικές διαδικασίες καταρχήν δημιουργούν το κοινό πεδίο συνεύρεσης ως χώρο δημόσιου διαλόγου και ζύμωσης των ιδεών για την αντιμετώπιση προβλημάτων και την ιεράρχηση της σημαντικότητάς τους.
- Όταν οι πολίτες ενεργοποιούνται και οργανώνονται με δική τους βούληση για την αντιμετώπιση προβλημάτων της περιοχής τους, εκεί που ζουν και εργάζονται, ή ακόμη της περιοχής που αγαπούν να επισκέπτονται, το μέλλον της διαφύλαξης και βιωσιμότητας των Προστατευόμενων Περιοχών διασφαλίζεται, και οι παρεμβάσεις της Κοινωνίας των Πολιτών μπαίνουν σε στέρεες βάσεις.

ΓΙΑΤΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ;

(συνέχεια)

- Οι πολίτες των τοπικών κοινωνιών γνωρίζουν καλά το φυσικό περιβάλλον και τα προβλήματα στις περιοχές τους, τα υπέρ και τα κατά στους τρόπους αντιμετώπισής τους. Δεν μπορεί παρά να είναι μέρος της “λύσης”!
- Καλλιεργείται στην πράξη η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των συμμετεχόντων μέσα από τις μικρές επιτυχίες αλλά και τις μικρές απογοητεύσεις κάθε κοινής δράσης.

Ας μην ξεχνάμε...

Όλες και όλοι διαρκώς αυτό-εκπαιδευόμαστε μέσα από την τριβή μας με τις συμμετοχικές διαδικασίες. Δεν τις έχουμε διδαχτεί, δεν έχουμε μεγαλώσει με αυτές! Χρειάζεται να τις καλλιεργήσουμε για να τις “ανακαλύψουμε”!

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ;

Ο Οδηγός αυτός δημιουργήθηκε με σκοπό να διευκολύνει τις τοπικές κοινωνίες να συμβάλλουν στην διαχείριση σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων στις Προστατευόμενες Περιοχές, να ενθαρρύνει τις συμμετοχικές διαδικασίες και να αναδείξει τα οφέλη της συνεργασίας τοπικών και υπερτοπικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών, αντλώντας διδάγματα από καλές πρακτικές.

Ο Οδηγός δεν αποκαλύπτει κάτι νέο που δυσκολευόμαστε να σκεφτούμε! Απλά φιλοδοξεί να παραθέσει με μεθοδικό τρόπο βήμα-βήμα την υπάρχουσα εμπειρία ενεργοποίησης των πολιτών μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες.

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ;

- Χρήστες των προστατευόμενων περιοχών και αποδέκτες των αγαθών και οφελών που προκύπτουν από αυτές (πολίτες)
- Διαμορφωτές των αποφάσεων που καθορίζουν τους όρους και συνθήκες προστασίας των περιοχών
- Υπεύθυνους για την διαχείριση της προστασίας των περιοχών (Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών – Μ.Δ.Π.Π.)
- Φορείς της κοινωνίας των πολιτών με δυνατότητα παρέμβασης, ευαισθητοποίησης / κινητοποίησης των πολιτών (ΜΚΟ)
- Άτυπες ομάδες πολιτών και εθελοντών

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

- Ενημέρωση των ενεργών πολιτών σχετικά με το αντικείμενο των συμμετοχικών διαδικασιών για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και σχετικά με τις δράσεις που οι ίδιοι μπορούν να αναλάβουν.
- Δημιουργία μοντέλου συνεργασίας ενεργών πολιτών και οργανώσεων. Καταγράφονται οι ρόλοι των ενδιαφερομένων μερών και οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν για τη δημιουργία ενός συνεργατικού μοντέλου.

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Οι πολίτες συχνά αισθάνονται ανίσχυροι μπροστά στην πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων μεταξύ αρμόδιων φορέων/υπηρεσιών σχετικά με την επίλυση κατά τόπους περιβαλλοντικών προβλημάτων, με αποτέλεσμα να αποθαρρύνονται και να μη συμμετέχουν ενεργητικά στα κοινά. Συχνά τοπικές ομάδες δρουν πρωτοβουλιακά αλλά χωρίς να συντονίζονται, και βιώνουν απογοήτευση από το ενδιαφέρον των συμπολιτών τους για τα κοινά.

Παράγοντες που δυσχεραίνουν τις συνεργασίες

- έλλειψη συντονισμού
- έλλειψη γνώσεων και δεξιοτήτων προστασίας
- ατομία για ανάληψη πρωτοβουλιών
- μικροσυμφέροντα
- προσωπικές αντιπάθειες και διαφορές
- μονοθεματική στρατηγική
- υπερεξειδίκευση

ΟΜΩΣ...

Πολλές φορές η παρουσία ενός φορέα μη εμπλεκόμενου με την τοπική κοινωνία μπορεί να επέμβει καταλυτικά στη δημιουργία ενός σχήματος συνεργασίας.

Συγκεκριμένα, ένας τέτοιος φορέας μπορεί:

- να ενώσει τα ενδιαφερόμενα μέρη
- να προσφέρει τεχνογνωσία και εξειδίκευση
- να εμπλουτίσει την ομάδα με καινούργιες δεξιότητες
- να προτείνει καινοτόμες ιδέες χωρίς τοπικούς περιορισμούς και συμβιβασμούς
- να εμπνεύσει και να ενθαρρύνει τους φορείς να αναλάβουν πρωτοβουλίες δράσης

ΕΡΓΑΛΕΙΑ / ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

- Η ενεργή συμμετοχή της τοπικής διοίκησης των Προστατευόμενων Περιοχών παραθέτει έγκυρα στοιχεία του προβλήματος, πιθανές ενέργειες άμεσης αντιμετώπισης και κατευθύνσεις μεσοπρόθεσμων λύσεων.
- Οι τοπικές ομάδες όσο πιο ενημερωμένες και με κοινή αντίληψη του προβλήματος είναι, τόσο πιο αποτελεσματικά θα συζητήσουν τις διαστάσεις του ζητήματος, πιθανούς τρόπους παρέμβασης προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και τις δικές τους αυτο-οργανωμένες δράσεις.
- Ο δημόσιος διάλογος πρέπει να καταλήγει σε συγκεκριμένες δράσεις οι οποίες θα υποστηρίζονται ενεργά από τις τοπικές ομάδες.

- Να υπάρχει απόλυτη επίγνωση ότι οι πρωτοβουλιακές δράσεις της τοπικής κοινωνίας έχουν περισσότερο «συμβολικό» χαρακτήρα («εκπέμπουν μήνυμα») παρά επιλύουν σε βάθος χρόνου το πρόβλημα. Ενίοτε η άμεση παρέμβαση είναι ο σπόρος που μπορεί να βλαστήσει αργότερα.
- Να ενθαρρύνεται ο εθελοντισμός και η άμεση ενεργοποίηση των πολιτών με θετική διάθεση συμμετοχής, εμπειρίας και αλληλογνωριμίας.
- Να υπάρχουν εργαλεία αποτελεσματικής προβολής σε τοπικό επίπεδο τόσο στην προετοιμασία των δράσεων, όσο και για τα αποτελέσματα που επιφέρουν. Επίσης είναι απαραίτητα εργαλεία διαρκούς συμμετοχής / αλληλοενημέρωσης σχετικά με το πρόβλημα, όπως μια πλατφόρμα παράθεσης στοιχείων και ανταλλαγής σκέψεων/απόψεων.

ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΜΑΔΩΝ-ΣΤΟΧΟΥ

Υπάρχουν τοπικές ομάδες πολιτών δραστήριων σε θέματα άμεσης αντιμετώπισης των τοπικών περιβαλλοντικών προβλημάτων;

Ας χαρτογραφηθούν!

Ο καλύτερος τρόπος κινητοποίησης των τοπικών ομάδων είναι η πρωτοβουλία να προέλθει «από μέσα» από την τοπική κοινωνία.

ΩΣΤΟΣΟ...

- Συχνά οι τοπικές ομάδες παρόλο που γνωρίζονται, λειτουργούν πρωτοβουλιακά χωρίς να συνεργάζονται μεταξύ τους. Δεν πρέπει λοιπόν να αποκλειστεί και μια πρωτοβουλία «από έξω» αν αυτό διευκολύνει την κινητοποίηση.
- Μία πρωτοβουλία ενθάρρυνσης / προώθησης / διευκόλυνσης των συμμετοχικών διαδικασιών όταν έρχεται «από έξω» από την τοπική κοινωνία συχνά καταφέρνει να άρει τις επιφυλάξεις για συνεργασία που πιθανόν υπάρχουν μεταξύ των τοπικών ομάδων.
- Για να είναι αποτελεσματική μια πρωτοβουλία «από έξω» θα πρέπει με σαφήνεια να παρουσιάζει το σχέδιό της και με ειλικρίνεια να το συνδιαμορφώνει μέσα από τη συμμετοχική διαδικασία των ενδιαφερόμενων τοπικών ομάδων / ατόμων.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΤΥΩΜΕΝΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ με στόχο την υποστήριξη διαχείρισης περιβαλλοντικών προβλημάτων

Βήματα - οργάνωση δράσης

Δημιουργήστε λίστα με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και βρείτε στοιχεία επικοινωνίας.

Αναζητήστε στο διαδίκτυο και μέσω συστάσεων τις περιβαλλοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή προστασίας.

Αναζητήστε άτυπες ομάδες πολιτών που έχουν δράσεις σχετικές με το περιβάλλον στην περιοχή (για παράδειγμα, μέσω των social media).

Εντοπίστε ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος όπως προσκόπους, σχολικές περιβαλλοντικές ομάδες, πολιτιστικούς ή αθλητικούς συλλόγους.

- Προσεγγίστε όλα τα πιθανώς ενδιαφερόμενα μέρη. Προτιμήστε η πρώτη επαφή και γνωριμία να είναι μέσω τηλεφώνου ώστε να δοθεί η ευκαιρία να δοθούν διευκρινίσεις για τη συλλογική πρωτοβουλία που προσκαλούνται να συμμετέχουν.
- Ενημερώστε όλα τα μέλη που προσκαλούνται για τον σκοπό και τους λόγους δημιουργίας του Δικτύου και τονίστε την υπερτοπική και συλλογική του δράση.
- Ελάτε σε επαφή με τον τοπικό φορέα που αναζητά υποστήριξη δράσης όπως π.χ. Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, Δασαρχείο, κέντρο περίθαλψης άγριων ζώων, κ.ά. και προσδιορίστε μαζί του την υπερτοπική δράση/δράσεις που έχουν προτεραιότητα.
- Στοχεύστε να υπάρχει μια πρώτη συμφωνία ανάμεσα στα μέλη του Δικτύου σχετικά με το είδος της δράσης και το χρόνο που θα πραγματοποιηθεί.

Βήματα - οργάνωση της δράσης

Η προώθηση και το μάρκετινγκ παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιτυχία της δράσης.

Τονίστε ότι η δράση αυτού του χαρακτήρα θα λάβει δημοσιότητα και δημιουργήστε ένα αναλυτικό πλάνο επικοινωνίας της δράσης το οποίο θα περιέχει τουλάχιστον: τα Δελτία Τύπου πριν και μετά τη δράση, αναρτήσεις σε social media κ.α. και τους αποδέκτες τους.

Δημιουργήστε logo για το Δίκτυο και άλλο ενημερωτικό υλικό που θα χρησιμοποιήσετε στις προωθητικές σας ενέργειες.

Επίσης μην παραλείψετε...

- Να οργανώσετε συνάντηση των μελών του Δικτύου μέσω τηλεδιάσκεψης/ή και με φυσική παρουσία, με συμμετοχή και του φορέα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής ώστε να προσδιοριστούν οι ανάγκες του φορέα και να γίνουν προτάσεις για τις επιθυμητές δράσεις που τελικά θα αναληφθούν από το Δίκτυο.
- Να σιγουρευτείτε ότι οι προτεινόμενες δράσεις θα είναι σύντομης διάρκειας, δεν θα απαιτούν ειδικό εξοπλισμό και θα έχουν αποτέλεσμα το οποίο θα είναι συγκεκριμένο και θα μπορεί να καταγραφεί.
- Να κανονίσετε διαδικτυακή συνάντηση με όλα τα μέλη του Δικτύου με σκοπό τη γνωριμία αλλά και την πραγματοποίηση ανοιχτής συζήτησης σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να γίνουν.

Επικοινωνία του Δικτύου

- Οργανώστε ομάδες επικοινωνίας των μελών του Δικτύου μέσω email, FB messenger, WhatsApp, κ.ά.
- Ενημερώστε όλα τα μέλη για τις προτάσεις της πρώτης συνάντησης και καλέστε τους σε δεύτερη συνάντηση εντός 15 ημερών.
- Σιγουρευτείτε ότι δεν θα χαθεί ο αρχικός ενθουσιασμός ώστε να μπορέσει η θετική διάθεση όλων να καταλήξει άμεσα σε συγκεκριμένη δράση.

Plan

Οργάνωση της δράσης

- Βεβαιωθείτε ότι ο συντονιστής θα κρατήσει τη συζήτηση εντός του πλαισίου της προετοιμασίας της συγκεκριμένης δράσης και όχι μιας γενικόλογης προσέγγισης.
- Είναι ευθύνη όλων μας να διασφαλίσουμε την ροή της συζήτησης με επικοινωνητικές τοποθετήσεις που να ξεπερνούν την αρνητικότητα της απογοήτευσης για το περιβαλλοντικό πρόβλημα ή ακόμα και πιθανές μικροδιαφορές μεταξύ των μελών.
- Κανονίστε και συζητήστε τις λεπτομέρειες της δράσης.
- Επιδιώξτε ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων από τα μέλη του Δικτύου και καλό συντονισμό της δράσης αφού καθοριστούν οι τελευταίες λεπτομέρειες.

Κατά τη δράση

- Ορίστε ώρα και τόπο συνάντησης όλων των μελών του Δικτύου. Δώστε αρκετό χρόνο στην αλληλογνωριμία και ζητήστε από κάθε μέλος του Δικτύου να εκφράσει τις προσδοκίες του από τη συνεργασία.
- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει διαδικασία καταγραφής των αποτελεσμάτων της δράσης καθώς και φωτογράφος για την αποτύπωσή της.

Βιωσιμότητα - Συνέχεια

Ενθαρρύνετε τη διάδραση και οργανώστε ανεπίσημες συναντήσεις με τα μέλη. Είναι πολύ σημαντικό να γίνονται περιοδικά δράσεις. Ζητήστε από όλους τους φορείς που συμμετέχουν να προτείνουν καινούργια μέλη και καινούργιες δράσεις.

Μετά τη Δράση

- Στείλτε ένα δελτίο τύπου το συντομότερο δυνατό στα μέσα ενημέρωσης, ώστε να τα ενημερώσετε για την πρόοδο, κατονομάζοντας όλα τα μέρη που συμμετείχαν στην προσπάθεια, με σαφή αναφορά στα μέλη του Δικτύου, αλλά και στον σκοπό και τους στόχους του Δικτύου.
- Επικοινωνήστε, με όσους πήραν μέρος στη δράση, ευχαριστήστε τους για τη συμμετοχή τους, αναγνωρίστε τη συμβολή όλων στο Δίκτυο και ζητήστε από το φορέα διαχείρισης με τον οποίο συμπράξατε για τη δράση, να τους ευχαριστήσει.
- Δώστε την ευκαιρία στα μέλη του Δικτύου για διάδραση και ανταλλαγή εμπειριών και φωτογραφιών μέσω ομαδικών μηνυμάτων.
- Κανονίστε την επόμενη συνάντηση.
- Στείλτε μια επισκόπηση της επόμενης δράσης σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ζητήστε σχόλια, ιδέες, και κυρίως προτάσεις από όλους.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΗΜΕΡΙΔΑΣ με στόχο την υποστήριξη διαχείρισης περιβαλλοντικών προβλημάτων

Απόφαση για την ημερίδα

- Κανονίστε διαδικτυακή συνάντηση με όλα τα μέλη του Δικτύου με σκοπό την αρχική συζήτηση για πραγματοποίηση της ημερίδας
- Προτείνετε τη θεματολογία της ημερίδας και πιθανούς ομιλητές στην αρχική συνάντηση με τα μέλη του Δικτύου. Συζητήστε και συνδιαμορφώστε το περιεχόμενό της.

Επιλέξτε από κοινού για συντονιστή της Ημερίδας ένα άτομο με την κατάλληλη εμπειρία και δεξιότητα.

Προσπαθήστε να πραγματοποιήσετε την ημερίδα σύντομα, π.χ. εντός τριμήνου από τη δράση, ώστε να διατηρηθεί ο ενθουσιασμός και η δέσμευση των μελών του Δικτύου.

Είναι σημαντικό...

- Να συμμετέχουν όλα τα μέλη στις αποφάσεις για την ημερίδα και να υπάρχει συμφωνία τόσο για το θέμα, όσο και για τους ομιλητές.
- Να προταθούν ομιλητές που θα δράσουν πολλαπλασιαστικά τόσο σε επίπεδο δημοσιότητας αλλά και σε επίπεδο γνώσεων και αποτελέσματος.
- Να προσκληθούν οι τοπικοί φορείς για να κάνουν χαιρετισμό και παρέμβαση. Τα μέλη του Δικτύου έχουν πολλές φορές προσωπικές σχέσεις με εκπροσώπους των τοπικών φορέων και μπορούν να βοηθήσουν για την εξασφάλιση της συμμετοχής τους.
- Να γίνει η δράση στην περιοχή που δραστηριοποιείται το Δίκτυο, ώστε να προσελκύσει τη συμμετοχή πολλών μελών του.

Πριν την ημερίδα

- Δημιουργήστε λίστα με την πιθανή θεματολογία, και ομιλητές. Προτιμήστε να υπάρχει η συμμετοχή όλων των μελών του Δικτύου και η εκπροσώπηση. Ο βασικός στόχος της ημερίδας είναι η ενίσχυση της συλλογικής πρωτοβουλίας αλλά και η δημιουργία δεσμών μεταξύ των μελών του Δικτύου.
- Κανονίστε συνάντηση με τα μέλη του Δικτύου και ενημερώστε τα για την προτεινόμενη δομή της ημερίδας και συζητήστε μαζί τους το χρόνο και τον τόπο πραγματοποίησής της.
- Συνεκτιμήστε πιθανούς χώρους για την εκδήλωση. Είναι σημαντικό να υπάρχει διάδραση μεταξύ των μελών.

Τα μέλη του Δικτύου έχουν πολλές φορές προσωπικές σχέσεις με εκπροσώπους των τοπικών φορέων και επιχειρήσεων και μπορούν να βοηθήσουν για την εξασφάλιση “ιδανικού” χώρου πραγματοποίησης της ημερίδας.

Πριν την ημερίδα (συνέχεια)

- Ενημερώστε όλα τα μέλη του Δικτύου για το τελικό πρόγραμμα, ημερομηνία, χώρο και σε επόμενη συνάντηση επιδιώξτε ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων από τα μέλη του Δικτύου.
- Εξασφαλίστε ότι υπάρχει αρκετός χρόνος μετά τους ομιλητές για παρεμβάσεις και συζήτηση. Ο βασικός στόχος της ημερίδας είναι η διάδραση των ενδιαφερόμενων μερών.
- Επικοινωνήστε με Δελτία Τύπου και με αναρτήσεις σε social media κ.α. και ζητήστε συμμετοχή και από την τοπική κοινωνία. Βάλτε καταλυτική ημερομηνία στη συμμετοχή ομιλητών.
- Κάντε λίστα προσκεκλημένων και επικοινωνήστε μαζί τους. Πολλές φορές μόνο η αποστολή email δεν είναι αρκετή. Ζητήστε από τα μέλη του Δικτύου να συνομιλήσουν και να ενημερώσουν προφορικά συγκεκριμένους αποδέκτες. Επειδή μπορεί να υπάρχουν επικαλύψεις στις προσκεκλημένους, χρησιμοποιείτε λίστες.
- Ζητήστε από την εταιρεία που θα αναλάβει την οπτικοακουστική κάλυψη την καταγραφή της εκδήλωσης και διευκρινίστε ότι πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα διαδικτυακής παρέμβασης. Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή έστω και διαδικτυακά.

Network

Κατά την ημερίδα

- Στο χώρο υποδοχής τοποθετήστε banner που θα αναγράφονται όλα τα μέλη του Δικτύου: είναι απαραίτητο (και όμορφο!) να τονιστεί η συλλογικότητα της δράσης.
- Κρατήστε λίστα με τους συμμετέχοντες που θα περιλαμβάνει στοιχεία επικοινωνίας και ζητήστε την έγκρισή τους για την πιθανή χρήση της εικόνας τους σε οπτικοακουστικού υλικό.
- Καθορίστε υπεύθυνο που θα φωτογραφίζει τους ομιλητές και το κοινό για να υπάρχει αρχείο φωτογραφιών από όλους τους ομιλητές.

Plan

- Θα πρέπει να γίνει εκτενής αναφορά στους συντελεστές της εκδήλωσης και στα μέλη του Δικτύου και αφιερώστε χρόνο να εξηγήσετε το όφελος για την τοπική κοινωνία από την ύπαρξη και τη λειτουργία αυτού του Δικτύου. Αν έχουν πραγματοποιηθεί προηγούμενες δράσεις να τις αναφέρετε. Αν υπάρχουν προγραμματισμένες δράσεις προσκαλέστε τους και καλέστε τους να γίνουν μέλη του Δικτύου.
- Ο συντονιστής της εκδήλωσης θα πρέπει να κάνει αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου των ομιλητών, των παρεμβάσεων και των ερωτήσεων.
- Αν υπάρχει η δυνατότητα φροντίστε να συναντηθείτε όλη η οργανωτική επιτροπή μετά την ημερίδα για να γιορτάσετε την επιτυχία της. Είναι σημαντικό να μην χάνεται η ανθρώπινη επαφή μέσα στη διαδικασία, να υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν ουσιαστικές σχέσεις μεταξύ των μελών του Δικτύου ώστε να καλλιεργείται η διάθεση για συνέχιση.

Μετά τη ημερίδα

- Στείλτε ένα δελτίο τύπου το συντομότερο δυνατό στα μέσα ενημέρωσης για να τα ενημερώσετε για την ημερίδα, κατονομάζοντας τους συμμετέχοντες στην προσπάθεια. Θα πρέπει να γίνεται εκτενής αναφορά στα μέλη του Δικτύου, τον σκοπό του, και τους στόχους του.
- Επικοινωνήστε μαζί τους, ευχαριστήστε τους για τη συμμετοχή στην οργάνωση της ημερίδας, αναγνωρίστε τη συμβολή τους και στείλτε τους υλικό από την εκδήλωση (φωτογραφίες/video).
- Ευχαριστήστε τους προσκεκλημένους και στείλτε τους υλικό από την εκδήλωση (φωτογραφίες/video) και προσκαλέστε τους να συμμετέχουν στο δίκτυο.
- Δώστε την ευκαιρία στα μέλη για διάδραση και ανταλλαγή εμπειριών και φωτογραφιών μέσω ομαδικών μηνυμάτων.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Συμπεράσματα από τη συνεργασία μεταξύ της Ελληνικής Εταιρείας Οικοτουρισμού και του Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Ακαρνανικών Ορέων για την υλοποίηση Δράσεων Καθαρισμού στην ευρύτερη περιοχή του Εθνικού Πάρκου. Οι προτεινόμενες ενέργειες μπορούν να εφαρμοστούν και σε οποιαδήποτε άλλη εθελοντική δράση, π.χ. αναδασώσεις, αποκατάσταση μονοπατιών κλπ.

Case
Study

Δράσεις
καθαρισμού στην
Αιτωλοακαρνανία

Πριν τη δράση

- Προσεγγίστε τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς που μπορούν να υποστηρίξουν τις προσπάθειές σας, όπως τοπικές και εθνικές ΜΚΟ, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΜΜΕ, Φορείς Διαχείρισης ή δασαρχεία.
- Προσεγγίστε τοπικές εταιρείες που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν τα έξοδα της προσπάθειας, ως μέρος της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης τους.
- Προσδιορίστε περιοχές που υποφέρουν από πάρα πολλά σκουπίδια και αποφασίστε πού θέλετε να κάνετε τον καθαρισμό (π.χ. σε μονοπάτια, σε δάση, γύρω από ένα υγροβιότοπο; σε περιοχή Natura 2000, σε περιοχή εντός κρατικού φορέα διαχείρισης, κλπ.).

Δημιουργήστε μια στρατηγική προβολής και προώθησης που μπορεί να περιλαμβάνει:

- Facebook event
- Αναρτήσεις σε άλλα social media
- Προσκλήσεις σε τοπικούς ΜΚΟ και συλλόγους
- Προετοιμασία δελτίων τύπου πριν και μετά την εκδήλωση
- Προσωπική τηλεφωνική επαφή με κάθε εμπλεκόμενο φορέα

Οι δράσεις καθαρισμού μπορούν να δώσουν μια ώθηση στο ξεκίνημα μιας ευρύτερης προσπάθειας για την εμπλοκή όλων των πολιτών που ζουν, εργάζονται ή επισκέπτονται τις προστατευόμενες περιοχές στη διαχείριση και προστασία των περιοχών αυτών.

Πριν τη δράση (συνέχεια)

- Αποφασίστε την ημέρα και την ώρα που θα γίνει η δράση μετά από συνεννόηση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Οργανώστε ποιος θα φέρει προστατευτικό εξοπλισμό (π.χ. γάντια, απολυμαντικό χεριών) και άλλον απαραίτητο εξοπλισμό (π.χ. μπαστούνια συλλογής σκουπιδιών, φορητό για τη μετακίνηση των συλλεγμένων σκουπιδιών).
- Εξετάστε το ενδεχόμενο να μιλήσετε με τις δημοτικές αρχές για να φέρουν έναν κάδο απορριμμάτων, διασφαλίζοντας ότι θα απορρίψουν σωστά το περιεχόμενο αμέσως μετά τη δράση.

- Αποφασίστε πώς θα απορρίπτονται τα σκουπίδια και εάν υπάρχουν τρόποι διαχωρισμού καθαρότερων αντικειμένων για ανακύκλωση.
- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει διαδικασία καταγραφής της δράσης (“πριν και μετά”) καθώς και φωτογράφος για να τεκμηριώσετε όλες τις προσπάθειες καθαρισμού.

Η δικτύωση των τοπικών φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών ενθαρρύνει την από κοινού δράση τους για την προστασία του περιβάλλοντος και την αποτελεσματικότερη παρέμβασή τους στις δημόσιες αρχές της περιοχής οι οποίες εμπλέκονται στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής.

Κατά τη δράση

- Καλωσορίστε όλους τους εθελοντές / συμμετέχοντες στην εκδήλωση στο καθορισμένο σημείο συνάντησης και αναγνωρίστε την παρουσία τους στην ομιλία καλωσορίσματος, μαζί με τους λόγους για τους οποίους αυτή η εκδήλωση είναι σημαντική.
- Παρέχετε οποιεσδήποτε απαραίτητες οδηγίες ασφαλείας ανάλογα με τις συνθήκες της περιοχής.
- Καθοδηγήστε τις διάφορες ομάδες ή ενδιαφερόμενους φορείς να επικεντρωθούν σε διαφορετικούς χώρους της περιοχής καθαρισμού προκειμένου να μεγιστοποιήσετε το αποτέλεσμα.
- Διασφαλίστε τη σωστή απόρριψη των απορριμμάτων που συλλέγονται, είτε με φορτηγά είτε σε συνεργασία με ιδιωτική εταιρεία συλλογής σκουπιδιών.

«Δυναμικό παρόν έδωσαν οι εθελοντές καθαρίζοντας τις όχθες της Λίμνης Τριχωνίδας με τη συμμετοχή εθελοντών από τοπικούς φορείς και ενεργούς πολίτες από όλο το νομό Αιτωλοακαρνανίας».

Μετά τη δράση

- Καθορίστε ένα μέρος συνάντησης αμέσως μετά την δράση για χαλαρή συζήτηση με όλους/όλες τους συμμετέχοντες με σνακ και αναψυκτικά, δίνοντας την ευκαιρία για περαιτέρω αλληλογνωριμία και δικτύωση.
- Γιορτάστε τις προσπάθειές σας συνεδριάζοντας σε έναν καθορισμένο χώρο συνάντησης, ευχαριστήστε όλους/όλες τους συμμετέχοντες, συζητήστε τι θα μπορούσε να γίνει καλύτερα την επόμενη φορά.
- Στείλτε ένα δελτίο τύπου το συντομότερο δυνατό στα μέσα ενημέρωσης για να τα ενημερώσετε για την πρόοδο, αναφέροντας όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στην προσπάθεια.
- Στείλτε μια επισκόπηση της δράσης σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και εξετάστε τρόπους για να οργανώσετε περισσότερες δράσεις καθαρισμού.

«Κατά τη διάρκεια της δράσης στην Παραλία Λούρου οι εθελοντές συγκέντρωσαν 100 σακούλες απορριμμάτων με 10.000 λίτρα σκουπιδιών, εκ των οποίων κατά κύριο λόγο πλαστικά και γυάλινα μπουκάλια, χαρτιά, σακούλες, αλουμιένιες συσκευασίες αναψυκτικών κ.ά.»

Υλοποίηση Δράσεων Καθαρισμού στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Ακαρνανικών Ορέων, 18/7/2021 και 19/9/2021

υποστήριξη:

**ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ -
ΑΚΑΡΝΑΝΙΚΩΝ ΟΡΕΩΝ**

με την συμμετοχή:

ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΥΤΟΠΙΑ
Νεοχώρι Μεσολογγίου

Η ΒΑΡΑΣΟΒΑ
Ορειβατικός Χιονοδρομικός Σύλλογος
Ι.Π. Μεσολογγίου

Συμβούλιο Κοινότητας
Μεσολογγίου

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΩΡΑ
Για τον Πολιτισμό, τη Βιωσιμότητα
& την Άμεση Δημοκρατία
ΔΙΚΤΥΟ ΕΝΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Εγγραφείτε στο forum της ΕΛΕΤΟΙΚ και μοιραστείτε με άλλους ενεργούς πολίτες τις δράσεις και τον προβληματισμό σας!

Δημιουργήσαμε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα για εσάς, στον ισότοπο της ΕΛΕΤΟΙΚ:
www.greekecotourism.org/forums/.

Είναι πολύ εύκολο να εγγραφείτε και να ανεβάσετε εποπτικό υλικό και πληροφορίες για τις δράσεις σας ή να σχολιάσετε άλλο υλικό που υπάρχει στην πλατφόρμα ή ακόμη να αναδείξετε προβλήματα περιβαλλοντικής προστασίας στην περιοχή σας.

Ξεκινήστε μια νέα συζήτηση για την περιοχή σας στο forum!

Δείτε πως έχουν κινητοποιηθεί οι ενεργοί πολίτες σε άλλες περιοχές!

Για τη σύνταξη του Οδηγού συνεργάστηκαν οι (με αλφαβητική σειρά):

- Φρόσω Δημητρακοπούλου, Σύμβουλος Αειφόρου Τουρισμού (Αντιπρόεδρος Δ.Σ., ΕΛ.ΕΤ.ΟΙΚ)
- Iyad Kayali, Σύμβουλος Αειφόρου Τουρισμού (Τακτικό Μέλος Δ.Σ., ΕΛ.ΕΤ.ΟΙΚ)
- Φούλη ΠαπαΓεωργίου, Αρχιτέκτων – Χωροτάκτης (Πρόεδρος Δ.Σ., ΕΛ.ΕΤ.ΟΙΚ)
- Κώστας Τενεκετζής, Ερευνητής Περιβάλλοντος – Σύμβουλος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Γενικός Γραμματέας Δ.Σ., ΕΛ.ΕΤ.ΟΙΚ)

Επικοινωνία: info@greekecotourism.org
Ιστότοπος: www.greekecotourism.org

Contact
Us